

Monika Kopicik

## **Solilokwium w *Dociekaniach filozoficznych* Ludwiga Wittgensteina**

Solilokwium, czyli rozmowa z samym sobą, jest w poetyce traktowane wielorako, a zdolność jego funkcjonowania w różnych rodzajach literackich nie pozwoliła badaczom przedstawić całościowej teorii. Celem pracy jest rekonstrukcja tradycji solilokwiów hellenistycznych (nieodnotowanej w polskiej literaturze przedmiotu) oraz wykazanie jej żywotności również w pisarstwie nowożytnym.

W pierwszej części pracy zarysowana zostaje opozycja między dwoma modelami solilokwium – późnoantycznym oraz Augustiańskim. Wariant pierwszy służy wytworzeniu pewnej postawy (wymiar etopojetyczny) i jest z założenia otwarty, drugi natomiast stanowi metodę odkrywania niezmiennej prawdy, która implikuje zamknięty kształt wywodu.

Odwołując się do rozpoznań Jana Mukařovský'ego, autorka wprowadza pojęcie „tła nadawczego”, czyli planu ideowego, na którym sytuuje się podmiot solilokwium. Gwarantuje ono alternujące konteksty, na których oparty jest dialogiczny wymiar solilokwium w obliczu braku realnego rozmówcy. Relacja podmiotu solilokwium do innych, wiążąca się z zagadnieniem projektowanej samotności, omówiona zostaje na podstawie ujęć solilokwium narracyjnego i scenicznego.

W drugiej części pracy wykazuje się obecność hellenistycznego wariantu solilokwium w pisanych w pierwszej połowie XX wieku *Dociekaniach filozoficznych* Ludwiga Wittgensteina. Jako wyznacznik przynależności tekstu do tej właśnie tradycji wskazuje się jego walor dydaktyczno-naprawczy oraz niekonkluzywność wywodu.

Rekonstruując historię powstania *Dociekań...*, autorka argumentuje, że osobliwy proces tworzenia był dla Wittgensteina formą dyskusji z samym sobą, stąd dwugłos podmiotu przejawia się na wielu poziomach tekstu – od nadrzędnej ramy w postaci albumu po jednozdaniowe repliki.